

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Р.М. Постоловський
«25» березня 2019 р.

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (НІМЕЦЬКА))»
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою факультету іноземної філології
Протокол № 2 від «26» лютого 2019 р.

Голова вченої ради
факультету іноземної філології проф. Ніколайчук Г.І.

Розробники: ст. в. Залевська О.А.
доц. Середюк Л.А.
доц. Терещенко Т.В.
ст. в. Гончарук Р.А.

Рівне – 2019

Програма фахового випробування зі спеціальності 014 "Середня освіта (мова і література (німецька))" для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / Л.А.Середюк, Т.В Терещенко, О.А.Залевська, Гончарук Р.А. – Рівне : РДГУ, 2019. – 20 с.

Розробники:

Середюк Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри практики німецької та французької мов РДГУ,

Терещенко Т.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики німецької та французької мов РДГУ

Залевська О.А., ст. викладач кафедри теорії та історії світової літератури

Гончарук Р.А., ст. викладач кафедри практики німецької та французької мов РДГУ

Рецензенти: **Завальнюк А.Р.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри романо-германської філології МЕНУ ім. С. Дем'янчука

Гронь Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання іноземних мов

Програма фахового випробування з німецької мови для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах програми підготовки бакалаврів, зміст основних освітніх компетентностей, критерії оцінювання знань вступників, список рекомендованих літературних джерел, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданні кафедри практики німецької та французької мов (протокол № 2 від 12 лютого 2019 р.) та кафедри теорії та історії світової літератури (протокол № 1 від 22 січня 2019 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
1. Теоретична фонетика	5
2. Лексикологія	6
3. Теоретична граматики	6
4. Історія мови	7
5. Монологічне висловлювання по темі	8
6. Приклад аналізу тексту	9
7. Методика викладання німецької мови	9
8. Світова література	12
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	16
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування складена відповідно до вимог державного освітнього стандарту вищої освіти України зі спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова і література (німецька)), що висуваються до рівня підготовки, необхідного для отримання ступеня вищої освіти «Магістр» та пред'являються до професійної підготовленості випускника за відповідною спеціальністю підготовки бакалавра.

Мета фахового випробування: виявити рівень оволодіння загальнокультурними і професійними компетенціями вступника в теорії і практиці іноземної мови.

Завдання фахового випробування:

- виявити рівень володіння вступником іноземною мовою (фонетичні, лексичні, граматичні навички, мовленнєві вміння);
- встановити ступінь володіння вступником загальномовною та професійною тематикою іноземної мови;
- визначити ступінь володіння вступником теоретичною лінгвістичною базою для комплексного аналізу лінгвістичних явищ на всіх рівнях мовної системи із застосуванням адекватних методів і прийомів аналізу.

Вимоги до підготовленості вступника.

Вступники повинні виявляти такі *знання, уміння і навички*:

1. Розуміти мовлення співбесідника (у тому числі й носія мови), мовлення диктора в аудіо- і відеозапису, мовлення артистів, а також мовлення дикторів/модераторів французького радіо і телебачення.
2. Вільно висловлюватися на будь-яку побутову, соціально-політичну, лінгвістичну, літературно-критичну та інші теми.
3. Коментувати, реферувати, анотувати, резюмувати прочитаний/прослуханий автентичний текст побутового, літературно-художнього, публіцистичного і країнознавчого характеру.
4. Реферувати німецькою мовою українські тексти соціально-політичного, лінгвістичного і літературознавчого характеру.
5. Вести бесіду на теми, які були вивчені протягом чотирьох років навчання - ставити мотивовані запитання, давати короткі і розгорнуті відповіді, вступати в розмову і цілеспрямовано вести її, виражати своє ставлення до висловленої точки зору, фактів, аргументувати свою точку зору.
6. Правильно викладати свої думки у письмовій формі: писати твір, переказ, статтю, доповідь, резюме з використанням складних граматичних структур, ідіоматичних виразів, лексичного і фразеологічного багатства мови.
7. Фонетично, граматично і лексично правильно аналізувати твори художньої літератури з точки зору жанрово-композиційних, ідейно-художніх і мовних особливостей, уміти характеризувати творчий шлях письменника.
8. Проводити лінгвостилістичну інтерпретацію художнього тексту (охарактеризувати відбір лексики, показати, з якою метою автор використовує фонетичні, морфологічні, словотворчі, синтаксичні і художні засоби мови) з метою розкриття авторського задуму і авторського стилю.
9. Уміти перекладати з дотриманням норм німецької/рідної мови усно і письмово німецькі й українські тексти у межах тематики 1-4 курсів.
10. Знати матеріал усіх теоретичних курсів і вміти практично застосовувати інформацію, отриману з них.

Центральним лінгвістичним курсом є практичний курс німецької мови. Тому під час фахового випробування необхідно передусім виявити теоретичні і практичні навички вступників з цього предмета. Теоретичні і практичні питання з практичного курсу іноземної мови обов'язково включаються в кожен екзаменаційний білет.

Порядок проведення вступного випробування.

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Фахове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час фахового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкowanими, рукописними) та порушувати процедуру проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

Порядок оцінювання відповідей вступників.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за 200-бальною шкалою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Теоретична фонетика

Фонетика як важлива складова частина мовознавства: визначення поняття фонетики, відношення фонетики до інших наук, розділи фонетики (загальна фонетика, описова фонетика, історична фонетика, порівняльна фонетика, експериментальна фонетика), фонетичні одиниці (речення, фраза, ритмічна група, склад, фонема). Орфографія і орфоепія; принципи транскрипції; транслітерація; фонетичне членування мови. Звукоутворення: органи мови і їх найважливіші функції; елементи акустики в фонетиці; артикуляційний і фонетичний базис; акустичні та фізіологічні властивості звуків.

Вчення про фонему: що таке фонема; опозиція, ідентичність; сегментація та ідентифікація фонему; вплив оточення і акценту на фонему; види асиміляції; найважливіші відтінки німецьких фонем. Особливості німецьких голосних: німецькі голосні фонему в сильній позиції; систематизація німецьких приголосних фонем.

Структура складів німецької мови: теорія складів (теорія наповнюваності, теорія аспірації); типи фонетичних складів (відкриті склади, відносно відкриті склади, закриті склади). Типи складів за ступенем ударності: склади з наголосом в реченні, склади з сильним наголосом в слові, в ритмічній групі; склади зі слабким наголосом в ритмічній групі; ненаголошені склади. Типи складів за місцем в мовному такті: склади, що стоять після наголошеного складу в реченні; склади, що стоять безпосередньо перед ударним складом у реченні.

Німецький наголос у слові. Види наголосу в слові: динамічний, музичний та кількісний; основні правила німецького наголосу в слові; німецький наголос у слові як фонологічний засіб.

Інтонація німецького речення. Компоненти інтонації (поділ речення на фонетичні одиниці і відповідні паузи; наголос у реченні, мелодія речення; темп мови, сила звуку, окрас звучання мови); фонетичне членування речення на мовні такти; фонетичне членування мовного такту на ритмічні групи. Типи інтонації німецького речення: логічний наголос, емпатичний наголос; мелодія розповідного, питального та окличного речення.

Лексикологія

Лексикологія як складова частина мовознавства: визначення поняття лексикології, предмет і завдання дослідження лексикології. Зв'язок лексикології з іншими лінгвістичними науками. Основні розділи лексикології: загальна лексикологія, порівняльна лексикологія, історична лексикологія, описова лексикологія.

Слово як основна одиниця лексичної системи. Слово як єдність звучання і значення. Зв'язок звучання зі значенням. Значення слова. Основні типи лексичного значення слова. Лексичні та граматичні компоненти в значенні слова. Значення слова і поняття. Значення слова і його вживання. Основні типи зміни значення слова. Лексичне значення і структура основи слова.

Шляхи розвитку словникового складу. Розвиток словникового складу. Поповнення словникового складу новими словами. Неологізми мовні й авторські. Старіння і відмирання слів. Архаїзми.

Склад лексики сучасної німецької мови за її походженням. Класифікація слів за їх походженням. Слова німецькі і слова запозичені. Слова з індоєвропейською і німецькою етимологією. Проблема запозичень у плані лексикології історичної та лексикології сучасної мови. Проблема класифікації слів іншомовного походження.

Диференціація лексики за сферами вживання. Професійна і науково-технічна термінологія. Джерела виникнення термінів. Взаємовідношення між термінологічною та загальнонародною лексикою.

Загальнонародна та діалектна лексика. Взаємовідношення між діалектною лексикою та лексикою сучасної літературної німецької мови.

Словотвір. Основні способи словотворення сучасної німецької мови. Особливості суфіксів і префіксів. Словоскладання (види складних слів, класифікація складних слів). Продуктивні і непродуктивні словотворчі типи. Словотворчі типи і лексичні категорії.

Аналіз словникового складу мови. Структурний аналіз лексики. Семантичний аналіз лексики (синоніми, антоніми, омоніми).

Фразеологія. Вільні поєднання слів і фразеологічні одиниці. Основні типи характерні для сучасної німецької мови фразеологічних одиниць. Класифікація фразеологічних одиниць за В.В. Виноградовим. Класична класифікація фразеологізмів: парні слова, крилаті слова, ідіоми, прислів'я, приказки.

Словники німецької мови. Основні типи словників. Словники двомовні. Основні типи одномовних словників. Етимологічні словники. Історичні тлумачні словники. Тлумачні словники сучасної мови. Синонімічні словники. Тематичні словники. Фразеологічні словники.

Теоретична граматики

Грамматичний лад мови, що вивчається. Основні розділи граматики - морфологія і синтаксис, їх співвідношення. Методи опису граматичного ладу.

Грамматичні форми слова. Зовнішні та внутрішні засоби граматичної форми слова. Грамматичне значення. Грамматична категорія.

Морфологія. Основні одиниці морфологічного рівня: словоформа, морфема. Особливості морфеміки досліджуваної мови.

Частини мови, визначення поняття «частина мови». Принцип поділу граматичних класів слів.

Іменник: визначення іменника, семантико-структурні класи іменників, граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок), синтаксична функція іменника.

Дієслово: визначення дієслова, семантико-структурні класи дієслова (категорія числа, особи, часу, способу); теорія валентності німецького дієслова.

Прикметник: структурно-семантичні види прикметника, польова структура прикметника як частини мови. Ступені порівняння прикметників, способи утворення прикметників.

Інші частини мови: прислівник, займенник, їх граматичні категорії; службові слова.

Синтаксис. Основні одиниці синтаксису (словосполучення, речення). Речення, проблема визначення поняття «речення», структурна класифікація речення. Комунікативна функція речення, категорія предикативності. Внутрішня структура речення. Члени речення: головні, другорядні. Види підмета і присудка. Актуальне членування речення. Модель речення. Складне речення: складносурядне, складнопідрядне. Види підрядних речень. Порядок слів у реченні.

Історія мови

Сучасна німецька мова і її форми існування. Предмет історії мови. Національні варіанти німецької літературної мови. Форми існування німецької мови (німецька національна літературна мова, діалекти, міські говори).

Діалекти сучасної німецької мови. Періодизація історії німецької мови (староверхньонімецька, середньовверхньонімецька, ранньовверхньонімецька, нововверхньонімецька).

Давньогерманські племена і їхні мови. Класифікація давньогерманських племен та їхніх мов. Загальна характеристика давньогерманської мови. Поняття спорідненості мов і мови-основи. Методика порівняльно-історичного аналізу. Загальноіндоевропейські і загальнонімецькі риси германських мов: наголос, система голосних фонем, система приголосних. Перший пересув приголосних, закон Вернера, граматичне чергування по закону Вернера. Загальноіндоевропейська і загальнонімецька лексика (запозичення з кельтських та латинської мов). Морфологічна система: морфологічна структура у загальноіндоевропейському відмінюванні іменника. Основа на голосні, основи на приголосну. Відмінювання прикметників. Морфологічна класифікація дієслів. Аблаут в давньогерманських сильних дієсловах. Слабкі дієслова. Граматичні категорії дієслова.

Давньовверхньонімецький період. Становлення німецької нації. Походження слова "Deutsch". Діалекти давньовверхньонімецької. Виникнення писемності на давньовверхньонімецькій. Давньовверхньонімецькі пам'ятки писемності: глоси, язичницькі пам'ятники, прозові християнські пам'ятники, поетичні християнські пам'ятники. Фонетичні зміни: вокалізм (зміна давньогерманських дифтонгів на монофтонги).

Умлаут. Дифтонгізація довгих «е» і «о». Консонантизм. Другий пересув приголосних. Лексика і словотвір. Особливості морфологічного ладу: типи відмінювання іменників. Категорії іменника. Поява категорії визначеності / невизначеності. Відмінювання прикметника. Виникнення займенникового типу відмінювання прикметника. Морфологічна структура дієслова. Тематичний голосний. Відмінювання слабких і сильних дієслів в Präsens і Imperfekt. Неправильні дієслова. Претеріта-презентні дієслова.

Середньовверхньонімецький період. Загальна характеристика періоду: розвиток письмової німецької мови, виникнення наддіалектних варіантів літературної мови. Класичний період середньоніжньонімецької. Героїчний епос. Куртуазний епос. Лірика мінезингерів. Інші літературні жанри. Поширення німецької мови. Середньоніжньонімецькі діалекти. Особливості мовного розвитку в середньовверхньонімецький період: розвиток

словника. Фонологічна система (ослаблення ненаголошених голосних, фонологізація умлаут). Нові голосні. Виникнення фонем «f». Інші зміни в системі приголосних. Становлення граматичних категорій іменників: уніфікація типів відміни. Спрощення структури вербальних форм. Спрощення особових закінчень дієслів. Відмінювання дієслів у Präsens і Imperfekt. Розвиток граматичних категорій дієслова. Категорія часу. Категорія способу.

Ранньовісхіднонімецький період. Загальна характеристика. Становлення загальнонімецької літературної норми: виникнення територіальних варіантів літературної мови. Література ранньовісхіднонімецької: бюргерська література. Нелітературні прозові жанри: розвиток «ділової» німецької. Реформація. Діяльність М. Лютера. Лексика ранньовісхіднонімецької: поява нової лексики, зміна значення слів, запозичення в галузі науки, релігії, права. Словотвір (роль словоскладання). Фонетичні зміни. Дифтонгізація довгих голосних високого піднесення, монофтонгізація старих дифтонгів високого підйому. Стислість і довгота. Зміна в системі приголосних (фонем "s" і "z", зникнення інтервокального "h"). Особливості граматичного ладу. Типи відмінювання іменників, утворення множини, граматичний рід іменників. Зміни в системі дієслівного аблаута. Розвиток майбутнього часу дієслова Konditionalis.

Нововісхіднонімецький період. Становлення єдиної національної літературної мови. Становлення національної літературної норми. Поширення вісхіднонімецької літературної мови на півночі Німеччини. Діяльність граматистів. Діяльність мовних товариств. Пуризм. Роль періодичної преси. Проблема мовної норми в другій половині 18 століття. Роль класичної німецької літератури. Нормалізація німецької літературної вимови. Нормалізація німецької орфографії. Подальша нормалізація німецької мови в 18-19 ст. Розширення словника в новий час.

Монологічне висловлювання по темі

Висловлювання дозволяє визначити рівень мовної і мовленнєвої компетентностей.

1. Die gesunde Lebensweise. Körpersprache.
2. Schönheitspflege als ein Teil der modernen Hygiene.
3. Verkehrsmittel: Auto, Eisenbahn, Flugzeug.
4. Wege der Erhaltung der Natur.
5. Schulbildung in Deutschland: Hauptschule, Realschule, Gymnasium.
6. Hochschulbildung in Deutschland und Russland.
7. Deutsche Mentalität.
8. Das Problem des Nationalcharakters.
9. Mode, Kosmetika, Kleidung und das Aussehen.
10. Die Vorbereitung auf das Studium in der BRD.
11. Der Einfluss des Aussehens auf Zustandekommen in unserem Leben.
12. Aufnehmen der Kontakte und Gewinnen der Freunde.
13. Höflichkeit in verschiedenen Kulturen.
14. Die Gleichgewichtstörungen und die Umwelt
15. Die Regeln des guten Tons.
16. Der Kampf gegen den Terrorismus
17. Der Charakter eines Menschen.
18. Arbeitssuche.
19. «Besser in der Tasche kein Geld als ohne Freund in dieser Welt».
20. «Die erste Liebe ist die beste».
21. Probleme in einer Freundschaft.
22. Die Liebe in unserem Leben.

23. «Fernsehkrankheit». Für und gegen Fernsehen.
24. Die äußere Erscheinung und die Karriere
25. Sinn und Bedeutung der Verlobung.
26. Urlaubspläne.
27. Massenmedien.
28. «Die Freiheit im globalen Internetnetz».
29. Sitten und Bräuche in Deutschland.
30. Das Ideal vom Zusammenleben der Kulturen.

ПРИКЛАД ТЕКСТУ ДЛЯ АНАЛІЗУ

Novalis

DIE BLAUE BLUME

Die Eltern lagen schon und schliefen, die Wanduhr schlug ihren einförmigen Takt, vor den klappernden Fenstern sauste der Wind; abwechselnd wurde die Stube hell von dem Schimmer des Mondes. Der Jüngling lag unruhig auf seinem Lager und gedachte des Fremden und seiner Erzählungen. „Nicht die Schätze sind es, die ein so unaussprechliches Verlangen in mir geweckt haben“, sagte er zu sich selbst; „fernab liegt mir alle Habsucht: aber die blaue Blume sehne ich mich zu erblicken. Sie liegt mir unaufhörlich im Sinn, und ich kann nichts anderes dichten und denken. So ist mir noch nie zumute gewesen: es ist, als hätt ich vorhin geträumt, oder ich wäre in eine andere Welt hinübergeschlummert; denn in der Welt, in der ich sonst lebte, wer hätte da sich um Blumen bekümmert, und gar von einer so seltsamen Leidenschaft für eine Blume hab ich damals nie gehört. Wo eigentlich nur der Fremde herkam? Keiner von uns hat je einen ähnlichen Menschen gesehen; doch weiß ich nicht, warum nur ich von seinen Reden so ergriffen worden bin; die andern haben ja das nämliche gehört, und keinem ist so etwas begegnet. Dass ich auch nicht einmal von meinem wunderlichen Zustande reden kann! Es ist mir oft so entzückend wohl, und nur dann, wenn ich die Blume nicht recht gegenwärtig habe, befällt mich so ein tiefes, inniges Treiben; das kann und wird keiner verstehen. Ich glaubte, ich wäre wahnsinnig, wenn ich nicht so klar und hell sähe und dächte, mir ist seitdem alles viel bekannter. Ich hörte einst von alten Zeiten reden; wie da die Tiere und Bäume und Felsen mit den Menschen gesprochen hätten. Mir ist gerade so, als wollten sie allaugenblicklich anfangen und als könnte ich es ihnen ansehen, was sie mir sagen wollten. Es muss noch viel Worte geben, die ich nicht weiß: wüsste ich mehr, so könnte ich viel besser alles begreifen. Sonst tanzte ich gern, jetzt denke ich lieber nach der Musik.“ Der Jüngling verlor sich allmählich in süßen Phantasien und entschlummerte. Da träumte ihm erst von unansehnlichen Fernen und wilden, unbekanntem Gegenden. Er wanderte über Meere mit unbegreiflicher Leichtigkeit; wunderliche Tiere sah er; er lebte mit mannigfaltigen Menschen, bald im Kriege, in wildem Getümmel, in stillen Hütten. Er geriet in Gefangenschaft und die schmachlichste Not. Alle Empfindungen stiegen bis zu einer nie gekannten Höhe in ihm. Er durchlebte ein unendlich buntes Leben; starb und kam wieder, liebte bis zur höchsten Leidenschaft und war dann wieder auf ewig von seiner Geliebten getrennt. Endlich gegen Morgen, wie draußen die Dämmerung anbrach, wurde es stiller in seiner Seele, klarer und bleibender wurden die Bilder.

Методика викладання німецької мови

Теоретичні основи методики навчання іноземних мов. Методика – наука про навчання ІМ. Цілі, зміст, принципи та методи навчання. Зв'язок методики навчання ІМ з іншими науками. Система вправ для формування навичок і вмінь ІМ. Аналіз вправ навчально-методичних комплексів з ІМ.

Об'єкт методики навчання ІМ та її місце в системі наук; основні методичні поняття, їх характеристика;

– методи дослідження (ретроспективний критичний аналіз теорії та практики навчання ІМ у вітчизняній та зарубіжній школі, сучасного стану навчання ІМ у школі; наукове спостереження, анкетування, тестування, бесіда, дослідне і пробне навчання; експеримент як основний метод дослідження);

– роль курсу методики навчання ІМ у системі професійної підготовки майбутнього вчителя ІМ у вищому навчальному закладі;

– зв'язок методики з педагогікою, психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, психофізіологією, характер цих зв'язків.

Навчання іншомовного матеріалу.

Навчання граматичного матеріалу. Активний і пасивний граматичний мінімуми. Характеристика граматичних навичок мовлення.

Навчання лексичного матеріалу. Активний і пасивний потенціальний словник. Процес засвоєння лексичного матеріалу.

Навчання фонетичного матеріалу. Фонетичний мінімум. Вимоги до вимови учнів. Навчання звуків та інтонації іноземної мови.

Цілі і завдання навчання лексики ІМ;

– характеристика лексичної підсистеми іноземної мови;

– активний, пасивний лексичний мінімум та потенційний словник;

– характеристика лексичних навичок у продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності та етапи їх формування;

– прийоми й засоби семантизації нових лексичних одиниць та презентації нового лексичного матеріалу з урахуванням методичної типології лексики;

– вправи для формування іншомовної продуктивної лексичної компетенції, їх цілі і режими виконання;

– вправи для формування потенційного словника учня;

– характеристика фонетичної і фонологічної підсистеми іноземної мови;

– цілі і завдання навчання фонетики;

– роль фонетичних знань в процесі формування іншомовної фонетичної компетенції в учнів і студентів;

– характеристика рецептивних і репродуктивних інтонаційних і слухо-вимовних навичок;

– вправи для формування іншомовної фонетичної компетенції, їх цілі і режими виконання;

– активний, пасивний граматичний мінімум;

– цілі і завдання навчання граматики;

Навчання іншомовного спілкування. Навчання аудіювання. Характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Система вправ для навчання аудіювання.

Навчання говоріння. Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності.

Навчання діалогічного та монологічного мовлення.

Навчання читання. Суть читання та його психофізіологічні механізми. Читання як засіб навчання та його зв'язок з іншими видами М Д.

Навчання письма. Письмо і писемне мовлення. Етапи навчання писемного мовлення. Письмо як засіб навчання та контролю.

Загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння;

– монологічна і діалогічна форми мовлення та їх комунікативні, психологічні і лінгвістичні особливості (у порівнянні);

– цілі і завдання навчання діалогічного і монологічного мовлення;

– функціональні типи монологів і діалогів;

– етапи й одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення;

- вправи та використання різних видів опор у навчанні діалогічного та монологічного мовлення;
- навчально-комунікативна мовленнєва ситуація і способи її створення;
- рольова гра та методика її організації і проведення;
- особливості формування іншомовної компетенції в говорінні у початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції у читанні:

- загальна характеристика читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- фактори, що впливають на якість читання;
- цілі і завдання навчання читання;
- класифікація видів читання та типи текстів для читання;
- вправи для формування іншомовної компетенції в читанні, їх цілі і режими виконання;
- вимоги до текстів для навчання читання;
- особливості формування іншомовної компетенції у читанні у початковій, основній і старшій школі.

Формування іншомовної компетенції у письмі:

- загальна характеристика письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння;
- цілі і завдання формування іншомовної компетенції у письмі; жанри і типи писемних текстів;
- етапи навчання письма та стандарти створення писемних текстів різних жанрів і типів;
- вправи для формування компетенції в письмі;
- особливості формування іншомовної компетенції у письмі у початковій, основній і старшій школі.

Організація та забезпечення процесу навчання ІМ в середніх навчальних закладах. Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях. Планування навчального процесу з іноземної мови.

Вимоги до уроку ІМ. Типи і структура уроків. Індивідуалізація процесу навчання ІМ.

Контроль у навчанні ІМ. Позакласна робота з іноземної мови.

Інтерактивні методи навчання іноземних мов.

Особливості навчання іноземної мови в початковій/середній/старшій школі:

Урок як основна форма навчально-виховного процесу з іноземної мови:

- урок як основна форма навчально-виховного процесу;
- специфіка уроку, вимоги до сучасного уроку іноземної мови;
- форми роботи вчителя та учнів на уроці, переваги колективних форм роботи;
- типологія уроків ІМ, різні точки зору на типологію уроків;
- структура уроку ІМ: функції вчителя на уроці.

Планування навчального процесу з іноземної мови:

- типи і види планів;
- структура планів; компоненти та етапи плану уроку;
- особливості планування на різних ступенях навчання.

Організація і реалізація контролю на уроках іноземної мови в школі:

- об'єкти і цілі контролю;
- види контролю;
- форми контролю;
- роль поточного та підсумкового контролю у формуванні вмінь аудіювання, діалогічного та монологічного мовлення, читання і письма;
- 12-бальна система оцінювання.

Світова література

Антична література. Міфологія як сукупність міфів. Поняття міфу. Міфи Давньої Греції. Давньогрецька міфологія: походження, визначення, основні етапи розвитку, особливості, поділ на цикли. Еволюція поняття героя у давньогрецьких міфах:

Гомер. Героїчні поеми «Іліада» та «Одіссея»: тематика, композиція, образи, риси героїчного епосу, переклади українською мовою. «Гомерівське питання». Лексико-художні засоби твору.

Джерела античного театру. Давньогрецька трагедія. Походження трагедії. Структура давньогрецької трагедії, її основні характеристики, розуміння трагічного давніми греками. Творчість Есхіла, Софокла, Евріпіда. Давньогрецька комедія. Творчість Аристофана.

Римська література. Публій Вергілій Марон «Енеїда» Історія створення та загальна характеристика сюжету. Історична місія Риму у світовому розвитку народів.

Рецепція та інтерпретація античної літератури у пізніші часи.

Література Середніх віків. Загальна характеристика літератури класичного середньовіччя. Жанрово-стильова система середньовічної літератури.

Ранній та зрілий героїчний епос як один із провідних жанрів середньовічної літератури: «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Пісня про Нібелунгів».

Рицарська (куртуазна) література як значне явище середньовічної літератури. Жанри лірики трубадурів (канцона, тенсона, альба, серена, сирвентес, пасторела). Лицарський роман, його типологія. «Роман про Трістана та Ізольду».

Міська та народна література. Фабліо та шванки. «Роман про Лиса»: композиція твору, його спрямованість, головні образи.

«Божественна комедія» Данте як синтез середньовічної культури і як перший твір культури Відродження: особливості жанру, джерела, композиція. Християнські та античні традиції у творі.

Література доби Відродження. Відродження як культурно-історична доба. Петрарка як перший європейський гуманіст. «Канцоньєре» – вершина творчості поета: тематика, жанрова своєрідність, поетика. Художня та психологічна своєрідність лірики Петрарки.

Джованні Боккаччо як зачинатель нової європейської прози. Збірка новел «Декамерон»: жанрова особливість збірки новел, сюжетне обрамлення і його ідейно-художнє призначення. Головні теми новел «Декамерона».

Література французького Відродження. Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». Гуманістичні ідеї роману. Гротеск і гіпербола як основні виражальні засоби.

Література іспанського Відродження. Характеристика творчості Сервантеса. «Дон Кіхот». Проблематика. Композиція. Протиставлення ідеалізму Дон Кіхота тверезій розсудливості Санчо Панси.

Література англійського Відродження. «Шекспірівське питання». Сонети Шекспіра як сюжетний цикл. Філософське осмислення дійсності в них. Періодизація творчості Шекспіра. Жанрова розмаїтість та багатоплановість спадщини Шекспіра. Своєрідність трагічного конфлікту в ранній трагедії «Ромео і Джульєтта». Характер постановки і вирішення трагічних проблем буття у «великій» трагедії «Гамлет».

Література 17 століття. Література бароко: найвидатніші представники (Дж. Мільтон, Педро Кальдерон, Джон Донн), провідні теми, стильове новаторство лірики.

Педро Кальдерон – видатний драматург і поет іспанського бароко. «Життя - це сон» як втілення світоглядних і художніх принципів бароко. Філософсько-моральний конфлікт драми.

Класицизм як основний літературний напрям французької літератури XVII століття. Основні принципи естетики і поетики класицизму. Узагальнення теоретичних засад класицистичної літератури в трактаті Нікола Буало «Мистецтво поетичне».

Драматургія французького класицизму. П. Корнель, Ж. Расін. Мольєр – французький комедіограф, актор, театральний діяч. Провідні теми комедій Мольєра.

Література 18 століття. Специфічні особливості літератури епохи Просвітництва. Характеристика і періодизація літератури епохи Просвітництва.

Даніель Дефо «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо». Просвітницькі ідеали Д.Дефо у романі «Робінзон Крузо». Проблематика і образи роману Д. Дефо. Жанр робінзонади у творчості письменника.

Джонатан Свіфт. «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гулівера». Сатиричне змалювання державного устрою, законів та звичаїв Ліліпутії. Образ Гулівера: людяність, мужність, допитливість, витримка.

Йоганн Вольфганг Гете. Трагедія Гете «Фауст» як художнє узагальнення німецької дійсності XVIII- початку XIX ст. Характеристика основних образів трагедії. Фауст як один із вічних образів.

Література 19 століття. Загальні відомості про добу романтизму. Специфіка романтичного світосприйняття. Ствердження культу краси в мистецтві. Риси героя-романтика: поривання до волі, творча фантазія, надзвичайний розмах почуттів, спроможність на індивідуальний бунт проти світу. Представники.

Вальтер Скотт – фундатор жанру світового історичного роману. Особливості романів Скотта. Широка панорама життя середньовічної Англії у романі «Айвенго».

Джорж Байрон. Особливості формування і еволюції світобачення. Поетичне новаторство Байрона /образ романтичного героя, жанр ліро-епічної поеми, віршовані розміри та ін./ «Байронізм». «Мандрування Чайльд Гарольда», історія створення і композиція поеми. Ідейно-художній зміст поеми в цілому. Українська та східна теми у творах «Мазепа», «Корсар», «Манфред», «Дон Жуан».

Ернст Теодор Амадей Гофман – німецький романтик. Протиставлення творчої людини і бездуховного філістера – основний конфлікт творів: «Золотий горнець», «Життєва філософія kota Мура». Сатирично-філософський зміст казки «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер».

Віктор Марі Гюго. Особливості змалювання боротьби добра й зла у романі «Собор Паризької Богоматері». Життєві долі Есмеральди, Квазімодо, Клода Фролло. Образ Собору. Антитеза як основний прийом побудови твору.

Едгар По – як засновник жанру інтелектуального детективу. Романтика розкриття таємниці, «пригоди думки», відчуття насолоди від процесу пізнання у творах «Золотий жук», «Вбивство на вулиці Морг».

Волт Вітмен. Особливості творчого розвитку В. Вітмена. Новаторський характер його лірики. Поетична збірка «Листя трави»: особливості композиції, тематика. Розкриття теми єдиного людства, соціальної й природної рівності усіх форм буття. Нові засади бачення й зображення людини.

Своєрідність літературного процесу XIX ст. Культурно-історичні передумови формування реалізму в європейських літературах. Етапи розвитку європейського реалізму XIX століття.

Стендаль - один із фундаторів французького реалізму. Проблематика роману Ф. Стендаля «Червоне та чорне». Основний конфлікт. «Червоне та чорне» як панорамна картина часу. Композиція твору та його символіка.

Оноре де Бальзак – автор багатотомної «Людської комедії»: основні принципи побудови, тематико-жанровий склад, універсальність задуму. Проблема уявних та справжніх життєвих цінностей у повістях «Гобсек», «Батько Горіо», «Втрачені ілюзії». Зображення влади золота як руйнівної сили.

Глибина психологічного аналізу у творі Гюстава Флобера «Пані Боварі».

Змалювання соціальних контрастів і моральних конфліктів англійського суспільства у творах Ч.Діккенса.

Шарль Бодлер – пізній романтик і предтеча символізму. Пристрасні пошуки краси в оточенні вульгарного буржуазного існування – стрижень збірки «Квіти зла». Проблема взаємин краси й зла. Трагування предметних образів як «видимих проявів» душевних рухів.

Олександр Пушкін. Провідні мотиви лірики (пейзажна, філософська та інтимна лірика). «Євгеній Онегін» – соціально-психологічний роман у віршах. Онегін як утілення типу «зайвої людини». Гармонія внутрішнього світу Тетяни. Пушкінське переосмислення типу романтика в образі Ленського.

Микола Гоголь. Вплив української культури на розвиток його творчості. Романтика українських легенд та казок у циклі «Вечори на хуторі поблизу Диканьки». Зображення історичних подій в Україні, побуту й звичаїв Запорозької Січі в повісті «Тарас Бульба». «Мертві душі» – соціально-історичний та філософсько-етичний аспекти аналізу російського життя. Галерея поміщицьких типів. Сутність авантюри Чичикова, функції його образу у розвитку сюжету, розкритті авторського задуму. Жанр і композиція твору.

Творчість Федора Достоєвського. Проблеми пошуків духовних орієнтирів та морального вибору в романі «Злочин і кара». «Суперечливість» теорії Раскольникова. Осмислення шляхів «сильної» особистості та «маленької» людини.

Історична епопея Льва Толстого «Війна й мир». Філософські роздуми автора про історію, особистість і народ. Утілення різних шляхів пошуків сенсу буття (Андрій Болконський, П'єр Безухов). Уособлення ідеалу «природної» краси в образі Наташі Ростової. Художнє дослідження сімейних стосунків у романі «Анна Кареніна».

Антон Чехов. Сутність чеховського перевороту в драматургії, зображення трагізму «дрібниць життя» в оповіданнях А.Чехова. Художні особливості оповідань: роль символічної деталі, психологічного підтексту, відкритого фіналу. Викриття штучності людських почуттів, проявів бездуховності («Людина у футлярі», «Дама з собачкою», «Скрипка Ротшильда»). Висміювання боягузтва, підлабузництва, безвідповідальної наївності в оповіданнях автора («Хамелеон», «Товстий і тонкий», «Зловмисник»). Сенс назв творів. «Вишневий сад». **Проблема життєвого вибору інтелігенції початку ХХ століття.** Символічні значення образу вишневого саду. Символічний підтекст твору.

Література 20 століття. Історико-культурний контекст літератури ХХ століття. Провідні літературні напрями ХХ століття: реалізм, модернізм, авангардизм, постмодернізм. Основні течії модернізму та авангардизму: імпресіонізм, символізм, експресіонізм, футуризм, імажизм, дадаїзм, сюрреалізм.

Англійський естетизм як художнє явище (кінець 60-х – початок 90-х років ХІХ ст.). Провідні ідеї естетизму, їх формування у працях Джона Рьоскіна.

Творчість Оскара Уайльда як вираження ідей естетизму. Ідея мистецтва як ілюзії, «мистецтва брехні». Роман «Портрет Доріана Грея».

«Нова драма» в англійській літературі. Джордж Бернард Шоу як творець «драми-дискусії» Роль міфологічного мотиву в організації п'єси «Пігмаліон». Тлумачення назви і жанрового підзаголовку («роман-фантазія»). Проблематика драми: морально-етична, соціальна, філософська, наукова. Тлумачення проблеми англійської фонетики. Система персонажів п'єси. Художня своєрідність п'єси. Використання парадоксів.

Формування модерністського роману. Література «потому свідомості» – визначне явище модерністської прози. Творчість Джеймса Джойса, «батька модерністського роману». Роман «Улліс». Проблема міфотворчості в мистецтві модернізму. Широкий культурологічний контекст роману (символіка мистецтва, частин тіла, кольорів, музики тощо). Стилзація і пародіювання різних жанрів у романі. Значення роману «Улліс» для становлення європейського високого модернізму.

Антиутопія ХХ ст. Мотиви застереження у романах Дж. Оруелла «1984», О. Хакслі «Чудовий новий світ», Є.Зам'ятіна «Ми». Викриття тоталітарних систем Європи у романі Дж. Оруелла «1984» та казці «Ферма. Рай для тварин». Особливості жанру антиутопії.

Літературний процес у США на рубежі віків. Своєрідність реалізму в американській літературі. Творчість Марка Твена. Джек Лондон. «Мартін Іден» – соціально-реалістичний роман. Трагедія митця з народу в буржуазному суспільстві. Теодор Драйзер. Тема

«американської мрії» у Драйзера. Роман «Сестра Керрі». Соціальне та естетична проблематика роману.

Ернест Міллер Хемінгуей - письменник, журналіст, кореспондент. Новаторство прози. Романи Хемінгуея про «втрачену генерацію». Герой письменника /«герой кодексу»/. Філософська повість-притча «Старий і море» - гімн людській праці, волі і мужності. Е. Хемінгуей - майстер новелістики /оповідання із збірок «В наш час», «Переможець не одержує нічого», оповідання «Сніги Кіліманджаро»/.

«Срібна доба» російської поезії. Розмаїття літературних напрямів, течій шкіл. Трагічні долі митців «срібної доби». Творчість Олександра Блока. Анна Ахматова – представниця акмеїзму. Сергій Єсенін – співець російської природи.

Художні особливості прози Олександра Купріна та Івана Буніна.

Михайло Булгаков. Життєвий і творчий шлях. «Майстер і Маргарита». Світ біблійної давнини, радянської сучасності й фантастичної «демоніади» в творі. Ствердження цінності творчості і кохання та їхньої рятівної сили в долях майстра і Маргарита. Переосмислення євангельських сюжетів і образів у творі, прийом «роману в романі». Особливості композиції, художнього часу й простору, наскрізні мотиви.

Інтелектуальний роман як своєрідний літературний жанр. Представники інтелектуальної романістики у світовій літературі: Томас Манн, Герман Гессе, Вільям Фолкнер. Вільям Голдінг.

Проблеми моральної сутності прогресу в романах Голдінга («Володар мух», «Шпиль», Піраміда», «Ритуали плавання»). Творчість Джона Фаулза. Філософські романи письменника. Концепція життя як гри, театру.

Екзистенціалізм у філософії і літературі. Творчість Ж.-П. Сартра. Творчість А. Камю. Еволюція філософських поглядів А. Камю в романі «Чума». Поняття про «роман-притчу».

Модерністські та неоавангардистські тенденції в драматургії та прозі 50-60-х років. «Театр абсурду», його витоки, естетичні засади. Представники «театру абсурду»: Ежен Йонеско і Семюель Беккет.

Постмодернізм як один з найзначніших напрямів мистецтва ХХ століття, його теоретичні засади й художня практика. Представники.

«Чорний гумор» - один із варіантів американського постмодернізму. Представники Т.Пінчон, Д.Хоукс, Д.Барт, Д.Бартельмі, Кен Кізі та ін. Огляд найзначніших явищ в американській літературі 80-90-х років.

Макс Фріш. Проблема ідентичності людини самій собі в романах «Штіллер», «Гомо Фабер», «Назву себе Гантенбайн». Фрідріх Дюрренматт. Художнє дослідження феномена влади - філософсько-етичне підґрунтя драматургії автора.

Постмодернізм в італійській літературі. Творчість Умберто Еко – теоретика, семіотика, культуролога, письменника. Роман «Ім'я троянди».

Своєрідність латиноамериканської літератури. Габріель Гарсія Маркес. Роман «Сто років самотності». Творчий доробок Хорхе Луїса Борхеса.

Милорад Павич «Хазарський словник» як яскравий приклад гіпертексту. Концепція «Хазарського словника»: пересторога розчиненню народів у вирі глобалізації сучасного світу; невміння або небажання людини, народу, релігійної конфесії зрозуміти інших як «метафора нашого світу». Улюблені художні засоби письменника.

Автор та оповідні стратегії постмодерного роману. Жанровий синтез як визначальна риса постмодерного роману. Інтертекстуальність як риса поетики постмодерного роману. Прийом «подвійного кодування» у постмодерному романі (твори за вибором студента).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Рівень професійної компетентності вступників оцінюється за 200-бальною шкалою.

Виділені такі рівні компетентності.

I рівень – початковий. Відповіді вступника на питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про сутність мовних та граматичних категорій. У відповідях на практичні та творчі завдання вступник не виявляє самостійності, не володіє мовленнєвими компетентностями.

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати мовленнєву діяльність.

III рівень – достатній. Вступник знає істотні ознаки мовних понять, явищ та закономірностей іноземної мови та мовлення, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча вступник допускає помилки лексичного та граматичного характеру.

IV рівень – високий. Вступник виявляє високий рівень володіння мовленнєвими компетентностями, ерудицію, вміння застосовувати знання творчо, самостійно оцінювати різноманітні мовні ситуації, явища, факти, виявляти особисту позицію у запропонованих темах для висловлювання. Відповідь вступника свідчить про його уміння адекватно оцінювати власні здібності, особливості іншомовного матеріалу, обирати найефективніший варіант добору мовних засобів.

**Таблиця відповідності
рівнів компетентності значенням 200-бальної шкали оцінювання відповідей
вступників під час фахового випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання	Національна шкала оцінювання
Початковий Навички мовленнєвих компетенцій розвинені слабо, висловлювання примітивні, мовний рівень низький, темп недостатній. Розуміння тексту низьке. У мовленні допускаються грубі помилки, які студент не зауважує і не виправляє. Погане знання теоретичного матеріалу. Загальна оцінка за усний екзамен виводиться на основі чотирьох оцінок, які враховуються однаково.	1-99	Незадовільно
Середній При відповіді на питання вступник стикається з деякими труднощами, його реакція під час мовлення надто повільна. Темп висловлювання нижчий за стандартний, вибір мовних засобів обмежений, їх вживання не завжди коректне. Зміст прочитаного передано з втратою інформації. Знання теоретичного матеріалу неповне. Допускаються значні помилки.	100 - 149	Задовільно

<p>Достатній Вступник розуміє питання, дає змістовні відповіді і може їх аргументувати. Мовлення відбувається у досить високому темпі. Мовлення має бути достатньо вільним і в основному правильним. Вибір мовних засобів дещо обмежений, але їх вживання переважно правильне. Знання теоретичного матеріалу добре, проте пропущені деякі другорядні факти. Допускаються незначні обмовлення та помилки.</p>	150-179	Добре
<p>Високий Вступник дає чіткі та змістовні відповіді, вміло їх аргументує відповідно до заданої теми. Темп висловлювання жвавий та невимушений. Мовлення вільне, правильне, в межах літературної норми французької мови з достатнім різноманіттям мовних засобів, нормативними граматичними формами та їх правильним вживанням. Слід продемонструвати достатні знання теоретичного матеріалу. Допускається обмовлення та незначна кількість помилок фонетичного та дискурсивного характеру.</p>	179-200	Відмінно

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка. Сопоставительная типология немецкого и русского языков. – М., «Владос», 2001. – 288 с.
2. Арсеньева М.Г. Введение в германскую филологию. Учебник для филологических факультетов. – М.: ГИС, 2000.
3. Белова. Аналитическое чтение. - Пятигорск, ПГЛУ. 2001
4. Брандес М.П. Übungen zur deutschen Textstilistik.=Практикум по стилистике текста. Немецкий язык. -М.: Издат.центр"Академия", 2002
5. Девкин В.Д. Занимательная лексикология. – М.: «Владос», 1998.
6. Девкин В.Д. Немецкая лексикография: Учеб. пособие для вузов. – М.: Высш. шк., 2005. – 670 с.
7. Девкин В.Д. Немецкая разговорная лексика. – М., 1993.
8. Зеленецкий А.Л., Новожилова О.В. Теория немецкого языкознания: Учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 400 с.
9. Козьмин О.Г., Никифорова В.Г. Практическая фонетика немецкого языка. – М.: Высш. шк., 2004.
10. Москальская О.И. Грамматика текста. – М., 1998.
11. Москальская О.И. Теоретическая грамматика современного немецкого языка. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 352 с.
12. Ольшанский И.Г. Лексикология: Современный немецкий язык = Lexikologie: Die deutsche Gegenwartssprache: Учебник для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 416 с.
13. Рахманова Н.И. История немецкого языка. От теории к практике: Учебное пособие. – М.: Высш. шк., 2003. – 334 с.
14. Степанова М.Д. Словообразование современного немецкого языка. – М., 1990.

15. Степанова М.Д., Чернышева И.И. Лексикология современного немецкого языка. Учебник для студ. лингв. фак. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 256 с.
16. Филичева Н.И. История немецкого языка. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 304 с.
17. Щербина С. Ю. Стилистика немецкого языка. Хабаровск: Изд-во Хабаровского пед. университета. 2001.
18. Jung W. Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. – Санкт-Петербург, 1996.
19. Kosmin O.G., Bogomasowa T.S., Hizko L.I. Theoretische Phonetik der deutschen Sprache: Учеб. для ин-тов и фак-тов иностр. яз. – М.: Высш. шк., 1990.
20. Kosmin O.G., Sulemova G.A. Praktische Phonetik der deutschen Sprache: Учеб. Пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Иностранный язык». – М.: Просвещение, 1990.

Світова література

1. Антична література. Греція. Рим: хрестоматія для ВНЗ / Укл. Т.В. Михед. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 952 с.
2. Бандура О. Теорія літератури в тезах, дефініціях, таблицях: Навчальний довідник / О. Бандура, Г. Бандура. – К.: Шкільний світ, 2008. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
3. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури: Посібник / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін; [за ред. Н. Й. Волошиної] – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
4. Галич О.А., Назарець В. Васильєв Є. Теорія літератури. Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 488 с.
5. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ ст. Навчальний посібник/ Г.Й. Давиденко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 400 с.
6. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХVІІ-ХVІІІ ст. Навчальний посібник/ Г.Й. Давиденко. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 296 с.
7. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. Навчальний посібник/ Г.Й. Давиденко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 504 с.
8. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження. Навчальний посібник/ Г.Й. Давиденко. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
9. Давиденко Г.Й., Стрельчук Г.М., Гринчак Н.І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: Навчальний посібник / Г.Й. Давиденко, Г.М. Стрельчук, Н.І. Гринчак. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
10. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. Дичківська. – К: Академвидав, 2004. – 352 с.
11. Денисова Т.Н. Історія американської літератури ХХ століття/ Т.Н. Денисова.- К.: Заповіт, 2002. – 218с.
12. Елліністична поезія: Антологія / Передмова, упор., коментар, примітки І.П.Мегели. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2007. – 380 с.
13. Зарубіжна література ХІХ століття: Посібник [за ред. О.М. Ніколенко, В.І. Мацапури]. – К.: ВЦ «Академія», 1999. – 360 с.
14. Зарубіжна література ХХ століття: Посібник [за ред. О.М. Ніколенко, Т.М. Конєвої]. – К.: ВЦ «Академія», 1998. – 320 с.
15. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження. Навч. посібник / Ф.І. Прокаєв, Б.В. Кучинський, Ю.Л. Булаховська, І.В. Долганов. – К.: Вища шк., 1994. – 407 с.
16. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 824 с.
17. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 2: Л-Я / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.

18. Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм: мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств / Д.В. Затонский. – М.: АСТ: Фолио, 2000. – 256 с.
19. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2004. – 352 с.
20. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження / Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. – Львів: Світ, 1993. – 310 с.
21. Історія зарубіжної літератури ХХ ст.: Навчальний посібник / В.І. Кузьменко, О.О. Гарачковська, М.В. Кузьменко та ін. — К.: ВЦ «Академія», 2010. – 496 с. (Серія «Альма матір»)
22. История зарубежной литературы XVIII века / Под ред. З.И.Плавскина. – М.: Высшая школа, 1991. – 335 с.
23. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Тернопіль: Астон, 2002. – 259 с.
24. Кичук Н. Формування творчої особистості вчителя / Н. Кичук. – К.: Либідь, 1991. – 222с.
25. Літературознавча енциклопедія. У 2 т. Т. 1./ Авт.-укл. Ю.І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 608 с.
26. Літературознавча енциклопедія. У 2 т. Т. 2. / Авт.-укл. Ю.І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с.
27. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с. (Серія «Nota bene»)
28. Мацевко-Бекерська Л.В. Методика викладання світової літератури: Навчально-методичний посібник / Л.В. Мацевко-Бекерська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 320 с.
29. Мегела І. Історія давньогрецької літератури/ І. Мегела. – К.: Видавець Вадим Карпенко, 2007. – 340 с.
30. Методика преподавания литературы [под ред. О. Богдановой]. – М.: Академия, 2000. – 400 с.
31. Мірошніченко Л. Ф., Дишлюк Ю.М. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 9-11 кл.: Посібник для вчителя / Л. Ф. Мірошніченко, Ю. М. Дишлюк. – Харків: Ранок, 2004. – 208 с.
32. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: Підручник / Л. Ф. Мірошніченко – К.: Видавничий дім «Слово», 2010. – 432 с.
33. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі / І. Мойсеїв. – К.: Генеза, 2003.
34. Наливайко Д., Шахова К. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму: підручник/ Д.С. Наливайко, К.О. Шахова.– Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 416 с.
35. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст. Доба романтизму / Д.С. Наливайко, К.О. Шахова. – К.: Заповіт, 1997. – 464 с.
36. Павличко С. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті / С.Павличко.- К.: Заповіт, 2001. – 286с.
37. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література / Пащенко В.І., Пащенко Н.І. - К.:Либідь, 2001.- 732 с.
38. Підлісна Г.Н. Антична література. Навч. Посібник / Підлісна Г.Н.- К.: Вища школа, 1992.- 255 с.
39. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник; [за ред. О. І. Пометун] – К.: АСК, 2004 – 192 с.
40. Прокаєв Ф.І., Кубинський Б.В., Долгунов І.В. Зарубіжна література/ Прокаєв Ф.І., Кубинський Б.В., Долгунов І.В.– К.: Вища школа, 1987. – 304с.
41. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу / А. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2004.

- 42.Тронский И.М. История античной литературы: Учебн.- 5-е изд.испр./ Тронский И.М. - М.:Высшая школа,1988.- 464 с.
- 43.Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя: Історико-естетичний нарис / Б.Б. Шалагінов. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. – 360 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. www.rshu.edu.ua
2. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К.: Видавничий дім «Всесвіт»: <http://vsesvit-journal.com>
3. Всесвітня література в середніх навчальних закладах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса; Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (з 2012 р.). – К.: Педагогічна преса: <http://pedpresa.com.ua/magazines/view/4/>
4. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. – К.: Антросвіт: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
5. Вікно в світ. Зарубіжна література: наукові дослідження, історія, методика викладання: науково-методичний журнал. – К.: Незалежний центр наукових досліджень зарубіжної літератури.
6. Всесвітня література та культура: науково-методичний журнал. – К.: Антросвіт.
7. Зарубіжна література: науково-методична газета. – К.: Шкільний світ: <http://literatura@1veresnya.com.ua>
8. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. – Харків : Основа.
9. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К.: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України: <http://www.slovoichas.in.ua>
10. Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади (Library of the world literature – original texts and translations): <http://ae-lib.narod.ru>.
11. Державна бібліотека України для юнацтва: <http://www.4uth.gov.ua/>
12. Національна бібліотека України для дітей: www.chl.kiev.ua/.
13. Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.org/>
14. Львівська обласна бібліотека для дітей : <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>
15. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література): <http://ukrplib.com>
16. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>.